

Motion till riksdagen

1988/89:Kr206

av Jan-Erik Wikström m.fl. (fp, m, c, vpk, mp)

Dramatiska teatern och Operan

Sverige har två nationalscener, Dramaten och Operan. Båda institutionerna har en utomordentligt stark konstnärlig ställning, både nationellt och internationellt. Båda institutionerna spelar i de flesta fall för utsålda hus.

För Dramatens och Operans ekonomi bär staten ensam ansvar.

I årets budgetproposition föreslår regeringen en anslagstilldelning som är klart otillräcklig för en bibehållen, konstnärligt acceptabel verksamhet.

Föreställningarna vid Dramaten och Operan kan inte rationaliseras på samma sätt som övriga statliga verksamheter. Hovkapellet kan inte reduceras med 2 %, dvs. två instrument, per spelsäsong. Singoalla kan inte framföras med färre sångare. Lång dags färd mot natt inte göras kortare.

Dramaten

För Dramatens del förlår regeringen ett anslag för verksamheten på 97,2 milj. kr. exkl. hyresökning till Byggnadsstyrelsen. Dessutom avser regeringen att föreslå ett under hand utlovat engångsanslag för innevarande budgetår på 6 milj. kr. För innevarande budgetår beräknas underskottet för verksamheten trots detta bli 2 595 000 kr.

Dramatens styrelse, vars ordförande är riksbankschefen Bengt Dennis, äskade i sina petita i höstas ett anslag på 106,8 milj. kr. utöver en ev. hyreshöjning för att kunna bedriva en verksamhet på samma nivå som 1987/88. Med en anslagstilldelning på 97,2 milj. kr. blir det nödvändigt att säga upp 47 personer av vilka hälften från den konstnärliga personalen och hälften från övriga anställda. Trots detta visar styrelsens reviderade budget ett beräknat underskott på 6 250 000 kr.

Dramatens aktiekapital är 50 000 kr. och i reservfonden finns 6 milj. kr.

Om underskottet innevarande budgetår täcks med medel ur reservfonden, minskar denna till 3,4 milj. kr. vilket med tanke på det begränsade aktiekapitalet är oförsvarligt litet.

Dramatens styrelse har beslutat om ytterligare höjning av biljettpriserna, som under den senaste femårsperioden fördubblats. Konsumentprisindex har under motsvarande period ökat med 32 %.

Om verksamheten skall kunna bibehållas på i stort sett oförändrad nivå krävs en höjning av anslaget utöver vad regeringen föreslagit med 8,9 milj. kr.

Vi föreslår en höjning av anslagsnivån till Dramaten med 8,9 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit. Samtidigt anser vi att regeringen inför nästa budgetproposition noga skall pröva frågorna om aktiekapitalets storlek och behovet av reservfond.

Operan

Mot. 1988/89
Kr206

För Operans del förslås ett anslag för verksamheten på 159 milj. kr. exkl. anslaget för hyra till Byggnadsstyrelsen men inkl. ett engångsanslag på 8 milj. kr. för uteblivna recetter under hösten 1989 då Operan hålles stängd för ombyggnadsarbeten fram till den 1 december.

Operans aktiekapital är 50 000 kr. och i reservfonden finns 2 340 000 kr.

Budgetåret 1988/89 beräknas enligt styrelsens reviderade budget ge ett underskott på 29 milj. kr. Detta kan täckas med medel ur Operans reserverade medel som den 1 juli 1988 uppgick till 48,8 milj. kr.

Vid budgetårets början den 1 juli 1989 har Operan då kvar 19,8 milj. kr. av egna medel. Dessa kommer i sin helhet att förbrukas under år 1989/90. Vid en oförändrad verksamhet och med ianspråkstagande av dessa medel och trots kraftigt höjda biljettpriiser kommer – med det statsanslag som regeringen nu föreslår i budgetpropositionen – ett underskott ändå att uppstå beräknat till 9,5 milj. kr.

Operans styrelse, vars ordförande är direktör Bo Rydin, måste i detta läge besluta om tidigarelagd pensionsavgång för 19 personer och som en följd därav vakanssättning av 25 tjänster. Dessutom måste ytterligare 45 personer sägas upp under 1989 och ytterligare 55 personer under 1990.

Vi förslår en höjning av anslagsnivån till Operan med 11 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit. Samtidigt anser vi att regeringen inför nästa budgetproposition noga skall pröva frågorna om aktiekapitalets storlek och behovet av reservfond.

Bidragskonstruktion för Dramaten, Operan och Riksteatern

RRV har utvärderat konsekvenserna av den nuvarande bidragskonstruktionen för Operan, Dramaten och Riksteatern. I sin bedömning av RRV:s rapport kommer kulturministern fram till slutsatser att huvuddragen i bidragskonstruktionen skall behållas men att ett rullande treårigt budgeteringssystem skall införas som ger institutionerna möjlighet att planera på längre sikt. För den följande treårsperioden förslås en årlig uppräkningsbidrag med 5 %. Därutöver skall kompensation för faktiska hyresökningar utgå.

Vi har inte något att erinra mot att bidragskonstruktionen i princip bibehålls och att ett rullande budgeteringssystem införs. Vi anser emellertid också att det måste göras en bedömning varje år i budgetsammanhang om den gällande uppräkningsprocenten är tillräcklig för att teatrarnas verksamhet skall kunna hållas uppe på en realistisk nivå. Såvitt avser budgetåret 1989/90 framställer vi konkreta yrkande i denna motion för Operan och Dramaten. Vad som anförts ovan om bidragskonstruktionen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen till *Bidrag till Operan* (F 10) för budgetåret 1989/90 anvisar 11 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

2. att riksdagen till *Bidrag till Dramatiska teatern* (F 12) för budgetåret 1989/90 anvisar 8.9 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Mot. 1988/89
Kr206

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om aktiekapitalets storlek och behovet av en reservfond.

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bidragskonstruktionen för bidragen till Svenska riksteatern, Operan och Dramatiska teatern.

Stockholm den 16 januari 1989

Jan-Erik Wikström (fp)

Bo Hammar (vpk)

Kaj Nilsson (mp)

Ingrid Sundberg (m)

Karin Söder (c)